AKDAĞ, Mustafa*

(1913-1973) Osmanlı Devleti'nin iktisadî-içtimaî tarihi ve Celâlî isyanları üzerindeki araştırmalarıyla tanınan tarihçi

Turgut AKPINAR

Anahtar Kelimeler: Boğazlıyan, Tarihçilik, Celâlî İsyanları

Yozgat'ta Boğazlıyan ilçesinin Günyayla köyünde doğdu. Çanakkale muharebelerinde şehid olan bir çiftçinin oğludur. İzmir Öğretmen Okulu'nu ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü'nü bitirdi (1939). Önce Kars Lisesi'nde tarih öğretmenliği yaptı; daha sonra Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde çalıştı (1944). 1947'de Gazi Eğitim Enstitüsü'ne, bir yıl sonra da Diyarbakır Öğretmen Okulu'na tayin edildi. "Celâlî İsyanlarının Başlaması" adlı teziyle doktor (1945), "Celâlî Fetreti 1597-1603" adlı çalışmasıyla da doçent oldu (1951). Aynı yıl Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yakınçağ Tarihi Kürsüsü'ne getirildi. 1958'de profesörlüğe yükseltildi; 1972'de üniversiteden uzaklaştırılıncaya kadar bu görevde kaldı. 12 Mart döneminde bir ara tutuklandı; serbest bırakıldıktan bir süre sonra mahkemesi devam ederken öldü.

Mustafa Akdağ'ın, Osmanlı Devleti'nin iktisadî ve içtimaî tarihi ve özellikle halk ayaklanmaları gibi hemen hiç işlenmemiş konularda arşiv çalışmalarına dayanarak meydana getirdiği eserleri bazı çevrelerde takdirle karşılanmışsa da topladığı ilgi çekici malzemeyi değerlendirmesi bakımından Halil İnalcık ve Osman Turan gibi tarihçilerin ağır tenkitlerine uğramıştır. Mustafa Akdağ'ın Türk Tarih Kurumu Belleten'i ve Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Araştırmaları Dergisi'nde yayımlanan birçok makalesi dışındaki eserleri şunlardır: Büyük Celâlî Karışıklıklarının Başlaması (Ankara 1963); Celâlî İsyanları 1550-1603 (Ankara 1963); Türkiye'nin İktisadî ve İçtimaî Tarihi, I (Ankara 1959), II (Ankara 1971); Türk Halkının Dirlik Düzenlik Kavgası-Celâlî İsyanları. Yazarın ölümünden sonra Musa Çadırcı tarafından yeniden ele alınan ilk iki kitabın genişletilmiş baskıları da yapılmıştır (Ankara 1975).

Kaynakça

AKPINAR, T. (1972). Amasya Tarihi Yazarı Hüseyin Hüsameddin ve Bilinmeyen Eserleri. *Bibliyografya: Kitap Haberleri Bülteni, I*(3).

İNALCIK, H. (1951). Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluş ve İnkişafı Devrinde Türkiye'nin İktisadî Vaziyeti Üzerinde Bir Tetkik Münasebetiyle. *TTK Belleten, XV*(60), 629-684.

ÖZKAYA, Y. (1973). Prof. Mustafa Akdağ'ı Kaybettik. *Bibliyografya: Kitap Haberleri Bülteni, II*(3).

TURAN, O. (1965). Selçuklular Hakkında Yeni Bir Neşir Münasebetiyle. *TTK Belleten, XXIX*(116), 639-660.

* Bu madde, Turgut AKPINAR, "AKDAĞ, Mustafa", TDV İslâm Ansiklopedisi, https://islamansiklopedisi.org.tr/akdag-mustafa adresinden TDV İslam Ansiklopedisi tarafından verilen izinle alınmıştır.